

σχωσι τὸν λαὸν καὶ οἵτινες ἐκδίδουσι βιβλιάρια τινὰ ἐν οἷς δι´σχυρίζονται ὅτι ὁ Ροδεσπιέρρος ἦτο καλὸς ἄνθρωπος, ὅστις ὑπῆρξεν ὀλίγον ὑπερβολικὸς εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ἐνὸς καλοῦ πολιτικοῦ συστήματος καὶ ὅτι ὁ Ἑρρίκος Δ' ἦτον εἰς δῆμιος διότι ἐτιμώρησε τινὰς παραβάσεις τοῦ ἐπὶ τῆς θήρας ἰσχύοντος τότε νόμου; Δὲν ὑπάρχουσιν ἄλλοι οἵτινες προτίθενται νὰ ὀργανίσωσι τὴν ἐργασίαν ἀλλ' οἵτινες ἐπευφημοῦσιν εἰς ἐκάστην κατὰ τῶν κυρίων των συννομοσίαν τῶν ἐργατῶν; Δὲν ὑπάρχουσι πολλοὶ κατηχηταὶ ὑπὲρ τῆς θρησκείας οἵτινες ἐξυβρίζουσι τὸν καθολικισμόν πρὸς ὄφελος τοῦ Σαὶν Σιμὼν ἢ τοῦ Ἀββᾶ Σιατέλ; Καὶ αὐτοὶ οἱ ἀθλοθέται τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ Δέσχης τοῦ Ἰπποδρομίου (Jockey-Club) ὅταν στοιχηματίζωσι δέκα λουδοβόικεια ὑπὲρ τῆς Ντουρτοῦ ἢ ὑπὲρ τοῦ Δεζαζέτ, θαυμασίων καὶ περιωνύμων ἵππων ἐν τοῖς ἱππικοῖς ἀγῶσι τῇ Ἀγγλίᾳ, λέγουσιν ὅτι προτίθενται τὴν πρόοδον τοῦ ἱππικοῦ γένους ἐν Γαλλίᾳ. Τέλος ἡ οἴησις ἐν πάσῃ ἐντολῇ εἶναι νόσημα τοῦ αἰῶνος· γνωρίζω δὲ ἓνα περικνημιδοποιὸν ὅστις σκοπὸν ἔχει νὰ ἐγκαθιδρύσῃ ἐκ νέου τοὺς βαμβακεροὺς σκούφους.

Ἄς μὴ ᾧσιν ὅθεν οἱ ἀναγνώσται λίαν αὐστηροὶ πρὸς τὸν ἥρωά μας, ὅστις εἶχεν καταληφθῇ ὡσαύτως ὑπὸ τῆς ἱεραποστολικῆς ταύτης μανίας, ἥτις ὅμως ἦν ἐν μέρει γενναία καὶ συγχωρητέα, ἐπειδὴ εἰς τὸν Ἑρνέστιν ὑπῆρχε μᾶλλον ἄγνοια παρὰ οἴησις, καὶ τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἀποφάσεως ἣν ἔλαβεν τὴν πρωίαν τῆς ἐπαύριον περὶ ἧς ομιλοῦμεν, τοῦ νὰ ἀποσυρθῇ δηλαδὴ ἐκ τῆς πρὸς τὸν Κ. Βελμότ πάλης του, νὰ περιορισθῇ εἰς ἀπλὰς μόνον ὑπὸ τῆς ἀδροφοσύνης ἐπιτασσομένης σχέσεως πρὸς τὴν Κλάραν, νὰ ἐμβατεύσῃ εἰς τὰ μυστήρια δι' ὧν ἀναμφιβόλως περιεκάλυπτον τὰς συμφορὰς τῆς δουλείας, νὰ μελετήσῃ μετὰ προσοχῆς τὰ μέσα τὰ τείνοντα πρὸς ὃν προέθετο σκοπὸν καὶ ἵνα δυνήθῃ νὰ πράξῃ τοῦτο εὐκολώτερον, νὰ ἀπέχῃ πάσης φιλονεικίας. Ἰδοὺ ὅποια ἦν ἡ ἀμετάθετος ἀπόφασις τοῦ Ἑρνέστου, ὅστις, λεχθήτω πρὸς ἐπαινὸν του, ὥφειλε νὰ ἦναι προικισμένος δι' ἀληθοῦς ἀρετῆς, ἵνα λάβῃ τὰς ἀποφάσεις ταύτας καὶ προπάντων τὰς τὸν Κ. Βελμότ καὶ τὴν Κλάραν ἀφορώσας. Ὁ μὲν πρῶτος τοιαύτην τῷ ἐνέπνεεν ἀντιπάθειαν, ἡ δὲ Κλάρα εἰς τοιαύτην εἶχε παρὰ αὐτὸν γλυκεῖαν μαγείαν διὰ τῆς ἐπαγωγῆς ὡραιότητός της, ὥστε ἵνα κατορθώσῃ νὰ μένῃ ἀπαθὴς ἀπέναντι τῶν δύο τούτων προσώπων, ὥφειλεν ὑπὸ σπουδαιοτάτων ν' ἀναγκάζεται λόγων.

Ὡς εἴρηται, τὴν ἐπαύριον τῆς ἀφίξεώς του, ἦτοι τὴν Κυριακὴν, εἶχε ποιήσει καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἑρνέστος ὅλας ταύτας τὰς σκέψεις, πρὶν ἔτι οὐδεὶς ἐγερθῇ ἐν τῇ οἰκίᾳ. Εἶναι ἴδιον εἰς τὰ πνεύματα τὰ ἐξαπτόμενα εὐκόλως ἐκ μιᾶς ιδέας, νὰ ζητῶσι τὴν ἀμεσον πραγματοποιήσιν αὐτῆς, ἐνῶ αἱ βραδέως στερεούμεναι ἀποφάσεις καὶ οἱ σταθεροὶ χαρακτῆρες εἰσὶν ὑπομονητικώτεροι.

(ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΔΕΜ.)

Ἰδοὺ ὅθεν ὁ Ἑρνέστος, ὅστις ἐπιθυμῶν τὰ μάλα ν' ἀρχίσῃ τὰς ἀποπειράς του ἐν ἀγνοίᾳ πάντων, ἐγκαταλείπει ἀθουρήτῃ τὸν θάλαμόν του καὶ ἐξέρχεται τῆς οἰκίας· ἀλλὰ δὲν ἐπιτυγχάνει καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὸ σχέδιόν του, διότι ἐξερχόμενος ἀπαντᾷ τὸν Κ. Ὅθεν, ἐκεῖνον ὅστις τὴν προτεραίαν εἶχε πληροφορήσῃ τὸν Κ. Σαμφὼν περὶ τῆς μεταξὺ τοῦ Τζὼν καὶ τοῦ Ἰωάννου ἐριδος. Ὁ Κ. Ὅθεν βλέπων τὸν Κλεμανσῶ τὸν ἐχαιρέτησε μετὰ εὐσεβιάστου προθυμίας, ἥτις ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ θριαμβεύσῃ κατὰ τῆς πρὸς τοὺς Ἀγγλοὺς ἀποστροφῆς τοῦ Ἑρνέστου, ὅστις πύχαρίστησεν αὐτὸν ξηρῶς δι' ἣν ἐποίησατο αὐτῷ πρότασιν τοῦ νὰ τὸν συνοδεύσῃ ἐν τῷ πρωϊνῷ περιπάτῳ του. Ὁ γέρων, διότι ὁ Κ. Ὅθεν ἦν ἐξηκοντούτης σχεδὸν, ἐχαιρέτησεν ἐκ νέου τὸν Ἑρνέστιν προσηλὼν ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα ὅπερ ἐφάνετο λέγον· "Ἐάν μὲ ἡρώτας πολλὰ θὰ ἐμάνθανες."

Ἐν τούτοις ὁ Ἑρνέστος διηυθύνθη πρὸς τὰς καλύβας τῶν μαγύρων, ἐλπίζων ν' ἀνακαλύψῃ ἀπροόπτως καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ δεσπότη τὰ δεινὰ τῶν δούλων. Καίτοι δὲ τὴν ἰχνηλάτησιν ταύτην ἐποίει μετὰ μετριοπαθετέρων τῆς προτεραιᾶς φρονημάτων, ἦτον ὅμως εἰσέτι πεπαισμένος ὅτι μεγίστους κατέβαλλον ἀγῶνας ἵνα τῷ ἀποκρύψῃ τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ συναπάντησις αὕτη τοῦ Κυρίου Ὅθεν τὸν ἐπεισεν ὅτι ὁ γέρων εἶχεν ἐξέλθει ἵνα διευθετήσῃ τὰ πάντα ὑπὸ ψευδὲς καὶ ἀπατηλὸν πρόσχημα εὐδαμονίας.

Ἦλπιζε βεβαίως νὰ ἴδῃ τὰς χαρτίνους ἐκεῖνας κώμας καὶ τὰ γίφη ἐκεῖνα τῶν δούλων τῶν πολυτελῶς διαμείαν μόνην ἡμέραν ἐνδεδυμένων, τὰ ὅποια ὁ Ποτεμκίνος ἔθεσε ποτὲ εἰς τὴν διάβασιν τῆς Αἰκατερίνης τῆς Ῥωσσίας ἵνα τὴν ἀπατήσῃ ἐπὶ τῆς εὐδαμονίας τῶν ὑπηκόων της.

Ἀλλ' ἐκτὸς ὅτι ὁ Κλεμανσῶ δὲν ἦτον αὐτοκράτωρ καὶ ὅτι οὐδεὶς ἠθέλε λάβει περὶ αὐτοῦ τοσούτην φροντίδα, ὥφειλεν νὰ συλλογισθῇ ὅτι μία τοιαύτη κωμωδία δὲν ἔδυνάτο νὰ διαρκέσῃ ὅσον καὶ ἂν ὑπέθετεν αὐτὴν πραγματοποιητέαν. Ἀλλ' ἡ κομψότης τῶν πρώτων καλυβῶν καὶ ὁ μικρὸς περίβολος ὅστις τὰς περιεκύκλου, δὲν ἐφάνησαν εἰς τὸν Ἑρνέστιν εἰμὴ ἀπατηλαὶ θεωρίαι. Τινὲς καλύβαι πλησίον τῶν ὁποίων ὑπῆρχον διάφορα οἰκιακὰ ζῶα, ὡς ὄρνιθες, λαγιδεῖς, ἐρίφικ, ὁμοιάζον μικρὰς ἐπαύλεις, ἐνῶ ἡ ἀφθονία τῶν δενδρυλλίων ταῖς ἐδίδε ὅψιν θελκτικωτάτων κήπων. Οἱ ἐν αὐταῖς μαῦροι ἐνσχολοῦντο περὶ τὰ ζῶα, ἢ κατεσκεύαζον κἀνίστρα, ψιάθας ἢ δίφτυα, μεταξὺ δὲ πάντων ἐπεκράτει ἄκρα ἡσυχία καὶ σχεδὸν εὐχαρίστησις. Ἐντοσούτῳ ὁ Ἑρνέστος παρετήρησεν ὅτι πλείστοι μαῦροι ἦσαν ἐξηπλωμένοι κατὰ γῆς, εἰς θέσιν ἥτις ἐδείκνυε μᾶλλον τὴν ἡδονὴν τῆς ἀεργίας (far-niente) παρὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀναπαύσεως.

Ἀκατάληπτος εἶναι ἡ ἰσχὺς τῶν λέξεων καὶ αἱ ἐντυπώσεις αὐτῶν ἐπὶ τῶν πνευμάτων· αἱ ἐντυπώσεις αὐταὶ

καίτοι ὅπως διάφοροι τῆς λογικῆς ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἰδέας, μολαταῦτα ὑπάρχουσι πάντοτε. Παράδειγματος χάριν, ὅσκις γίνεται λόγος ἐν Εὐρώπῃ περὶ δουλείας, ἡ λέξις αὕτη συνοδεύεται ὑπὸ τῶν ἐπομένων· τὰ δεσμὰ τοῦ δούλου, ἡ μάλιστα τοῦ δεσπότη, τὸ ἐξαιδραποδιδόμενον ἀνθρώπινον πλάσμα κτλ. Ἐκεῖνοι οἵτινες ἐμελέτησαν τὸ ζήτημα τοῦτο, ὅποια καὶ ἂν ᾖ ἡ γνώμη τῶν, θέτουσιν αὐτὸ ὑπεράνω παντὸς κοινωνικοῦ ζητήματος· ἀλλ' εἰς τὸν κοινὸν ἀνθρώπον, αἱ λέξεις δεσμὰ, μάλιστα, ἐξαιδραποδοῦ εἰσὶν ἀδιάσπαστοι τῆς λέξεως δουλεία, ὁ δὲ ἡμέτερος ἦρως ὅστις ἄκων ἐφθάνει εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο, ἐξεπλήττετο μὴ βλέπων βαρεῖας ἀλύτους εἰς τοὺς πόδας ὅλων ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, μὴ ἀκούων τὸν πᾶταγον τῆς μαστιγῆς καὶ μὴ ἀπαντῶν οὐδένα ἀνθρώπον σάγμα ἡμιόνου φέροντα. Ἡ φαντασία ὅμως, ἥτις τόσον ὡραία ζωγραφίζει πᾶν ὅ,τι μᾶς ἐνδιαφέρει καὶ μᾶς ἀπασχολεῖ, μετέβαλεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Ἑρνέστου τὰς κατοικίας εἰς κότεργα καὶ ἐντοσοῦτω αἱ καλύβαι τῶν μαύρων ἐσχημάτιζον μικρὸν τι πολύχρονον, θαλακτικόν, ἥσυχον, ἐργατικόν, ἀφρόντι καὶ φαιδρὸν· ναί, φαιδρὸν, λέγω, διότι ἰδοὺ διαβαίνουν νεάνιδες μαῦραι ψάλλουσαι εὐθύμως· ἰδέτε ὅποσον εἰσὶν ὡραῖαι καὶ νῦν τρεπισμέναι! Ἡ ὡραιότερα πασῶν καὶ ἡ μᾶλλον νῦν τρεπισμένη εἶναι ἡ Σαβίνα, δεκαοκταετὴς μόλις, ὑψηλόσωμος, πλὴν εὐκαμπτος, τὸ βλέμμα φλογερὸν ἔχουσα τὸ μειδίαμα ἀείποτε πλανώμενον ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς καὶ τοὺς ὀδόντας μαργαριταρώδεις· προπορεύεται ὅλων τῶν νεανίδων ῥίπτουσα ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν βλέμματα ἐκφραστικὰ ὥς νὰ προκαλῇ τὸν θαυμασμόν. Ἀντὶ νὰ περιπατῇ γυμνόπους, σήμερον φέρει πέδιλα φαιὰ δεδεμένα διὰ κεχρωμάτισμένης ταινίας διασταυρουμένης ἐπὶ λευκῆς ὥς ἡ χιών καὶ λεπτῆς περικνημίδος. Ὑποκάμισον ἐκ τῆς λεπτοτέρας βελτίτης περικεκοσμημένον διὰ τριχάπτου κλείεται ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς διὰ μικρῶν χρυσῶν κομβίων, ὥς καὶ ὁ ἀνευ φαλαίνων (haleines) στηθόδεσμος αὐτῆς, ὁ περικεκοσμημένος ὡσαύτως διὰ λεπτοῦ τριχάπτου. Ἐπινώτιον κομψότατον, χαριέντως ἐρρυθμένον ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς καὶ ἐστηριγμένον ἐπὶ τῆς κόμης τῆς διὰ χρυσίνων καρφίδων συνεχόμενων διὰ χρυσίνων ὡσαύτως καὶ λεπτῶν ἀλυσίδων, ἀφίνει ἀσκεπῇ τὸν διὰ λαμπροῦ κοραλλίνου περιδεραίου περιδεσλινόμενον λαιμόν τῆς καὶ τὰς τεταρνευμένας ὠλένας τῆς. Αἱ πολύπτυχοι χειρίδες αὐτῆς κλειόμεναι ὡσαύτως διὰ χρυσῶν κομβίων, μόλις φθάνουσι μέχρι τοῦ ἀγκῶνος ἀφίνουσαι γυμνοὺς τοὺς εὐσάρκους βραχίονάς τῆς. Ἐσθῆς ἐκ λεπτῆς μουςσελίνης κυματίζει περὶ τὴν εὐλύγιστον ὀσφύν τῆς, ὅταν δὲ ἡ νεάνις διαβαίνει μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν ἡλικιῶν ἀκτίνων ἡ λεπτότης καὶ τὸ διαφανὲς τῶν ἐνδυμάτων τῆς προδίδουν τὴν λαμπρὰν διάπλασιν τοῦ ἐβενώδους καὶ ὡραίου σώματός τῆς. Ἡ Σαβίνα εἶναι ὡραία, ὁ δὲ Κλεμανσῶ σταματᾷ καὶ

θαυμάζει αὐτὴν ὥς τὴν εἰκόνα τῶν χαλκοχρῶν ἐκείνων νυμφῶν (Péris) ὧν τὸ θέλημα εἶναι τόσον ἐπιφοδὸν εἰς τοὺς Ἰνδοὺς. Ἡ Σαβίνα δὲν ἐκπλήττεται διὰ τὸν θαυμασμόν τοῦ Ἑρνέστου διότι γνωρίζει ὅτι εἶναι ὡραία, καὶ σήμερον οὐδὲν παρημέλησεν ἵνα καταστῇ ὡραιότερα ἀκόμη.

«Δούλη εἶναι αὕτη ἄραγε;» λέγει καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἑρνέστος, ἐνῶ ἡ νεάνις διαβαίνει ἐμπροσθεν τοῦ προσηλωσῆς ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα ὅπερ ποτὲ δὲν προσηλώθη εἰς τὸν ἦρωα μας. «Ἀ! λέγει πάλιν καθ' ἑαυτὸν, θὰ ᾖ καὶ κάμναι δυστυχῆς νεάνις θυμὰ τῆς λαγνείας τοῦ κυρίου τῆς ὅστις ἐκάλυψε διὰ τοῦ χρυσοῦ τὴν ἀτιμίαν τῆς.»

Ἀ! φίλε μου Ἑρνέστε! μὴν εἰπῆς τοῦτο ὑψηλοφώνως· εἶσαι ὁ ἦρως μου, σὲ ἀγαπῶ ἐκ καρδίας καίτοι πλεῖστα ἔχεις ἐλαττώματα, πλὴν σοὶ ὁμνῶ ὅτι ἐάν τις ἐκ τῶν ἀθλίων τούτων τοὺς ὁποίους τόσον λυπεῖσαι, ἤκουε τὴν φιλοσοφικὴν σου φράσιν, ἤθελε σὲ ἐμπαίζει κατὰ πρόσωπον. Ῥίψε μᾶλλον ἐν βλέμμα γύρω σου καὶ ἰδὲ ὅτι εἰς τὴν διάβασιν τῆς νεανίδος ταύτης, δύο ἀνθρώποι, οὓς ἡ παρουσία σου ἐσταμάτησε βεβαίως, ἐσταθήσαν πρὸ τῆς θύρας τῆς καλύβης τῶν· ὁ εἰς εἶναι Θεόδωρος ὁ ξυλουργός, γεννηθεὶς δούλος, προικισμένος διὰ σπανίας ῥώμης καὶ ἐπιτηδειότητος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὸ πρόσωπον ζωγραφίζονται συγχρόνως, ἡ ἀναίδεια, ἡ χαμέρπεια, ἡ αὐθάδεια καὶ ἡ ἀνανδρία· ὁ ἕτερος εἶναι ὁ Κροῖσος, νέγρος εἰκοσιπενταετὴς, τελευταῖος ἀφίχθεις ἐκ τῶν Ἀφρικανῶν παραλίων. Ὁ Κροῖσος εἶναι ὁ ἀντεραστὴς τοῦ Θεοδώρου· ἀντεραστὴς δειλὸς μὲν διότι δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐγείρῃ τὸ βλέμμα πρὸς τὴν Σαβίναν, ἐπιφοδὸς ὅμως διότι πρὸ τοῦ ὑπερηφάνου βλέμματος αὐτοῦ ἐταπεινώθη τὸ ἀπειλητικὸν καὶ χυδαῖον τοῦ Θεοδώρου βλέμμα. Ἡ Σαβίνα ἔσχεν ἐν μειδίαμα δι' ἀμφοτέρους· διὰ μὲν τὸν Θεόδωρον ἐπειδὴ ἦτο πλούσιος καὶ ἠδύνετο νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῆς, ἢ νὰ πληρώσῃ τὴν εὐνοίαν τῆς διὰ τῶν κοσμημάτων δι' ὧν αὕτη νῦν τρεπίζετο, διὰ δὲ τὸν Κροῖσον διότι ἦτον εὐειδὴς καὶ ἔχαιρε τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ κυρίου του.

Ὁ Ἑρνέστος τοσοῦτον εἶχεν ἐκπληχθῇ ἐκ τῆς θέας τῆς νεανίδος, ὥστε τὴν ἠκολούθησε διὰ τοῦ βλέμματος μέχρις ὅτου αὕτη ἐγείνεν ἀφαντος. Ἰσχυρὰ δὲ τοιοῦτοτρόπως ἐν ἐκστάσει, ὅτε γενικός τις θόρυβος ἐν ταῖς καλύβαις ἐξῆλθεν αὐτὸν ἐκ τοῦ ξέμβασμου του. Πολλαχόθεν ἐξήρχοντο μαῦροι φέροντες ὀρνίθια, ἐρίφια, γάλα, ὠὰ, βανάνας, γεώμηλα, ἀνανάσια (α) καὶ λαχαναφόρους φοίνικας, πάντες δὲ ἔτρεχον ὁμοῦ ὥς εἰς μετανάστευσιν ἀπερχόμενοι.

Ὁ Ἑρνέστος, ἐκπληκτος, ἠτοιμάζετο νὰ ἐρωτήσῃ ποῦ κατηνθύνοντο, ὅτε ἡ Ροζὴ ἡ ὑπέρβεια τῆς Κλάρας διέβη ταχέως ἐμπροσθεν τοῦ καὶ ἐσταμάτησε τὸν Θεόδωρον ὅστις ἐγκατέλειπεν ὡσαύτως τὴν καλύβην του φέρων μεθ'

(α) Εἶδος καρποῦ τῆς Ἀμερικῆς.

Σημ. τοῦ Μεταφρ.

ἐαυτοῦ ἐν κλωδίον λαμπρῶς κατασκευασμένον καὶ περιέχον ἐν ζεύγος ὀρεινῶν συρικτῶν (*siffleurs de montagnes*).

— Θεόδωρε, τῷ εἶπεν, ἡ κυρία μου μὲ παρήγγειλε ν' ἀγοράσω τὸ κλωδίον καὶ τὰ πτηνά σου· πόσον θέλεις;

Ὁ μαῦρος ἐφάνη πρὸς στιγμὴν ἀμνηχανῶν καὶ δυσανασχετῶν, εἶτα δὲ ἀπεκρίθη:

— Λυποῦμαι, ἀλλὰ δὲν ἔμπορῶ νὰ τὸ πωλήσω εἰς τὴν νέαν κυρίαν μας, διότι τὸ ὑπεσχέθην εἰς μίαν κυρίαν τῆς Γουαδελοῦπης.

— Πῶς ὀνομάζεται αὕτη ἡ κυρία;

— Ἀγνοῶ· ἀπάντησε ξηρῶς ὁ μαῦρος.

— Εἶσαι ψεύστης, ἐπανελάθεν ἡ Ῥοζή· δὲν τὸ ὑπεσχέθης ἀλλὰ δὲν θέλεις νὰ τὸ πωλήσης ἐδῶ.

— Καλὰ! ἀνέκραξεν ὀργίλως ὁ Θεόδωρος, καὶ αὐτὸ νὰ ἦναι, μήπως ὁ αὐθέντης πρέπει νὰ ἡξεύρῃ τί κερδίζω;

— Πλὴν δὲν θὰ τοῦ εἰπῶ πόσον σοῦ τὸ ἐπλήρωσα. Ὁ μαῦρος ἔστη πρὸς στιγμὴν ἀμφίβουλος, εἶτα δὲ εἶπε πρὸς τὴν Ῥοζήν.

— Λοιπὸν, λάβε τὸ κλωδίον, ἡ κυρία ἂς δώσῃ ὅτι προκίρεται.

— Ὅχι, ὅχι, ἀντέλεξεν ἡ Ῥοζή, τὸ κάμνεις διὰ νὰ σοῦ τὸ πληρώσουν τετράδιπλον, καὶ ἔπειτα νὰ λὲς ὅτι σὲ ἀδίκησαν.

— Πάει καλὰ λοιπὸν, ἐπανελάθεν ὁ Θεόδωρος ἀναχωρῶν, ὑπάγω νὰ τὸ πωλήσω εἰς τὴν πόλιν.

Ἡ μικρὰ αὐτὴ σκηνὴ ἦς ὁ Ἑρνέστις ὑπῆρξε μάρτυς, συνετέλεσεν οὐκ ὀλίγον εἰς τὸ νὰ συγχίσῃ τὰς ἐπὶ τῆς τυραννίας τοῦ δεσπότου πρὸς τὸν δούλον ιδέας τοῦ πλησιάζας ὅθεν τὴν Ῥοζή ἦτις ἐκτύπα τοὺς πόδας ὑπ' ὀργῆς καὶ ἠπειλεῖ τὸν Θεόδωρον ὅστις ἀπεμακρύνετο, καὶ νομίζων ὅτι ἐμάντευε τί διεννοεῖτο ἡ νεᾶνις,

— Βεβαίως, εἶπεν, θὰ ὑπάγῃς τώρα νὰ προδώσῃς τὸν δούλον αὐτὸν εἰς τὸν ἐπιστάτην ἵνα τὸν μαστιγώσῃ;

— Καὶ διατί τάχα; ἀπάντησεν ἐκπληκτος ἡ Ῥοζή.

— Διότι δὲν σοι ἔδωκε τὸ κλωδίον.

— Εἶναι κύριος νὰ τὸ πωλήσῃ εἰς ὅποιον θέλει· ἀλλὰ εἶναι διεστραμμένος καὶ δὲν μοῦ τὸ ἔδωσε, ἀφοῦ μάλιστα τὸ ἐπιθυμεῖ τόσον ἡ δεσποινὶς Κλάρα, ἡ ὁποία ὑπῆρξε τοσοῦτον καλὴ πάντοτε διὰ τὸν Θεόδωρον.

— Λοιπὸν θὰ ἐπιπλήξῃ ἐσέ, διότι δὲν ἠδυνήθης ν' ἀγοράσῃς τὸ κλωδίον.

— Καὶ διατί τάχα ἐμέ; μήπως ἐγὼ ἢ ἡ κυρία μου αὐτὴ δύναται ν' ἀναγκάσῃ τὸν μαῦρον;

— Δὲν θὰ τὸν ἀγαπᾷς, φαίνεται, τὸν Θεόδωρον.

Ἡ Ῥοζή ἔλαβε ἥθος ἡγεμονίδος καὶ μετὰ προκλητικῶς τινος βλέμματος, ὅπερ ὁ Ἑρνέστις εἶδεν τιθέμενον τοσοῦτον ἐπιτυχῶς ἐν χρήσει καὶ ὑπὸ τῆς ὡραίας Σαβίνας, ἀπάντησεν ἀπερχομένη:

— Ἡ Ῥοζή δὲν ἀγαπᾷ τοὺς Μαύρους.

Ὁ Ἑρνέστις ἐνθυμήθη τότε τὸν ὑπὲρ τῆς Ῥοζῆς ἐνθουσιασμόν τοῦ Ἰωάννου Πλονζέ καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐπιτηρῇ τὸν Νορμανδόν του, εἰς τὸν ὅποιον δὲν ἤθελε συγχωρήσῃ ποτὲ νὰ προξενήσῃ σκάνδαλα ἐν τῇ οἰκίᾳ.

Μείνας μόνος ἐξηκολούθησε τὰς ἐπισκέψεις του εἰς τὰς καλύβας καὶ παρατήρησεν ὅτι μία ἐξ αὐτῶν δὲν εἶχε τὴν εὐχάριστον ἐκείνην θέαν ἣν εἶχεν ἀπαντήται εἰς τὰς ἄλλας. Ἐθριάμβευσεν ὅθεν ἐν ἑαυτῷ, προπάντων ὅταν ἤκουσε τραχεῖάν τινα καὶ ἐπιτακτικὴν φωνὴν κράζουσαν στεντορεῶς:

— Ὅχι· δὲν θὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἐὰν ἕως τὸ ἑσπέρας δὲν ἐργασθῇς εἰς τὸν κήπον σου θὰ σοὶ ἀφαιρέσουν τὸ σάββατόν σου καὶ θὰ ἐργάζεσαι ἀνεξαιρέτως ὅλας τὰς ἡμέρας.

— Ὅχι ὅμως καὶ τὴν Κυριακὴν, ἀπάντησεν ὁ πρὸς ὃν ὁ ἐπιστάτης ἀπετείνετο δούλος, ὅχι τὴν Κυριακὴν! Ὁ Ἀγίος Θεὸς δὲν θέλει νὰ δουλεύωμεν τὴν Κυριακὴν.

— Ἐχει καλῶς· ἀλλ' ὁ Θεὸς θέλει νὰ δουλεύετε τὰ Σάββατον, καὶ σὺ οὔτε χθὲς οὔτε τὰ ἄλλα Σάββατα ἐδούλευσας.

— Δὲν δύναμαι· εἶμαι ἀσθενής, ἀπάντησεν ζωηρά τις φωνή.

Ὁ Ἑρνέστις προῦχώρησε καὶ εἶδεν ἄνθρωπον ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας ὄντα καὶ πλήρη υγείας ἀπολαύοντα.

— Δὲν ἦσο ἀσθενής διὰ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν πόλιν, ἐπανελάθεν ὁ ἐπιστάτης, ἢ μᾶλλον διὰ νὰ κλέψῃς.

— Ἐγώ; ποτέ! ἀπάντησεν ὁ νέγρος, ἐγὼ ποτὲ δὲν κλέπτω.

— Εἶσαι κατεργάτης καὶ πανοῦργος, πλὴν θὰ σὲ πιάσω καμμίαν ἡμέραν!

Ὁ μαῦρος παραδοθεὶς εἰς γέλωτα, ἀπάντησεν:

— Ὅχι· ὅχι· δὲν ἤθελα νὰ ὑπάγω νὰ κλέψω, ἐπειδὴ σήμερον τὸ πρωὶ μοῦ ἦλθε ἀνάποδα ἡ δουλειά μου.

— Ἀφοῦ λοιπὸν αὐτὸ μόνον σ' ἐμποδίζει, ὠφελήθητι τῆς περιστάσεως καὶ ἄρχισε τὴν ἐργασίαν σου, εἰδ' ἄλλως....

Ὁ ἐπιστάτης ἐποίησατο ἀπειλητικὸν τι κίνημα καὶ ἀνεχώρησεν· διαβαίνων δὲ ἐμπροσθεν τοῦ Ἑρνέστου οὗτος τῷ εἶπεν:

— Εἰσθε πολὺ αὐστηρὸς πρὸς τὸν δυστυχῆ τοῦτον.

— Ἀ, ἐὰν ἤμην ἐδῶ ὁ κύριος ἤθελον ἀναγκάσει αὐτὸν εἰς ἐργασίαν· ἀλλ' ὁ κύριος Σαμφὼν δεικνύει ὑπέρμετρον ἀγαθότητα πρὸς τοὺς ἀκηροὺς τούτους· ἰδοὺ εἰς, ὅστις προτιμᾷ καλλίτερον νὰ τρώγῃ ὀλίγον καὶ νὰ ἐνδύεται μὲ ἐνδύματα ἐξ ἀπλοῦ πανίου, ἀρκεῖ νὰ μένη ἄεργος, παρὰ νὰ ἐργάζεται ἐξ ὥρας τὴν ἐβδομάδα καὶ νὰ τρώγῃ ὡς λευκὸς καὶ νὰ ἐνδύεται πολυτελέστατα.

— Ἐξ ὥρας τὴν ἐβδομάδα, λέγετε; ἠρώτησεν ὁ Ἑρνέστις.

— Ἐξ ὥραι διαρκoῦς ἐργασίας εἰσὶν ἀρκεταὶ διὰ τὰς ἀνάγκας του, διότι εἶναι μόνος· ἀλλ' ἐγὼ τὸ εἶπον εἰς τὸν

Κύριον Σαμφών, ὅτι αὐτὸς εἶναι μαῦρος τῆς οἰκίας, τὸν ὁποῖον ἄμα θάλλῃ τις ἐκ νέου εἰς τὸ ἐργαστάσιον δὲν ἀξίζει τίποτε καὶ ἀποθνήσκει κάλλιον τῆς πείνης παρὰ νὰ ἐγγίξῃ οἰκαιοθελῶς εἰς ἐργαλεῖον. Δὲν λέγω ὅτι οὗτος στερεῖται κανενὸς πράγματος, διότι ἤθελεν εἰπεῖ τις ὅτι δι' αὐτὸν ἔγεινε τὸ ἀκόλουθον ἄσμα:

Ἡ γυναῖκα λέει, πᾶμε 'στὴ δουλιὰ,

Καὶ ὁ ἄνδρας λέει, πᾶμε 'στὴν κλειψιά.

Ὁ Ἑρνέστος μετέβαινε ἀπὸ μιᾶς διαφεύσεως εἰς ἄλλην χωρὶς ποτὲ νὰ ἔρχεται εἰς τὴν πραγματικότητα, πάντοτε δὲ εἶχεν ἐτοίμην ἀπάντησιν δι' ὅλα. Αὐτὸς ὁ μαῦρος εἶναι φιλόπονος; τὸν βιάζου καὶ δὲν ὑπάρχει ἐντμος ἐργασία ἀνευ ἐλευθερίας τινός. Αὐτὸς ὁ μαῦρος εἶναι ὀκνηρὸς; ἡ δουλεία τὸν κατέστησε τοιοῦτον.

Ἐν τούτοις ἐκτὸς τῆς καλύβης ταύτης, αἱ ἄλλαι ἅπασαι τῷ ἐφάνησαν καλαὶ καὶ παρετήρησεν ὅτι εἰς μερικὰς ἐξ αὐτῶν οἱ γέροντες ἐδοκίμοῦντο ὑπὸ τῶν νέων ἠρώτησεν ὅθεν τὸν ἐπιστάτην τὴν αἰτίαν.

— Ἀ! ἀπήντησεν οὗτος, εἶναι ὁ γέρον Ζαχαρίας ὅστις ἐξηγόρασε τὴν σύζυγόν του καὶ τὰ τέκνα του.

— Καὶ ὅστις δὲν ἐξηγοράσατο ἑαυτὸν, ὑπέλαβεν ὁ Ἑρνέστος.

— Ἀνῆκει εἰς ἀγαθὸν τινὰ κύριον καὶ διὰ τοῦτο.

Ἐν τούτοις ἐπιστρέφων ὁ Ἑρνέστος διῆλθεν ἐκ νέου ἐκ τῆς καλύβης τοῦ Κροῖσου τοῦ μαύρου ἐκείνου ὅστις εἶχεν σταθῇ καὶ θαυμάσει τὴν ωραίαν Σαβίναν. Εἰργάζετο μετὰ ἀξιοπαρατηρήτου ζέσεως, ὁ δὲ ἐπιστάτης τῷ ἐκραξεν.

— Εὐγε Κροῖσε, εὐγε! θὰ ἐλευθερωθῇς ὁπότε ἐπιθυμῇς.

— Ὡ! ἀνέκραξεν ὁ Κροῖσος ἐγειρόμενος ἐγὼ δὲν θέλω νὰ ἦμαι ἐλεύθερος, θέλω καλλίτερα νὰ ἦμαι πλούσιος.

Ἡ ἀπάντησις αὕτη τοῦ μαύρου ὅστις δὲν ἐφαίνετο ἄμοιρος πνεύματος ἦτον ἀκατάληπτος· ὅθεν ὁ Ἑρνέστος ἐξεπλήχθη δικαίως καὶ τὴν ἐκπληξίν του ταύτην ἐκοινοποίησεν εἰς τὸν ἐπιστάτην.

— Ὁ μαῦρος οὗτος, κύριε, ἀπήντησεν ὁ ἐπιστάτης, εἶναι Ἀφρικανὸς, πρὸ πέντε μόνον ἐτῶν ἀφίχθεις ἐνταῦθα. Ἀνῆκεν εἰς τὸν πενθερόν του Κυρίου Σαμφών ὅστις τὸν εἶχεν ἀγοράσει ἐν Κούβα παρὰ λαθρεμπόρου τινός Ἰσπανοῦ, καὶ ὅστις τὸν ἐδώρησεν εἰς τὸν ἐπισκεφθέντα αὐτὸν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, τὸν γαμβρόν του.

— Ἀ! διάβολε, ἀνέκραξεν καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἑρνέστος, ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον ἐζήτην· ἰδοὺ ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ἀπέσπασαν ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν του, ἀπὸ τὴν πατρίδα του ἵνα τὸν ἐξορίσουν εἰς ἓν θανατηφόρον κλῆμα καὶ τὸν καταστήσουν δούλον· ἰδοὺ τὸ ἀληθὲς θῆμα τῆς Εὐρωπαϊκῆς βαρβαρότητος!

Καὶ ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ τῆς ἀνακαλύψεώς του, ἀφῆκε τὸν ἐπιστάτην νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὁδὸν του, αὐτὸς δὲ

εἰσῆλθεν εἰς τὴν καλύβην τοῦ Κροῖσου ὅστις ἐράνη ἐκπληττόμενος ἐκ τῆς ἐπισκέψεως ταύτης, διότι οἱ μαῦροι δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ εἰσέρχεται κανεὶς εἰς τὴν καλύβην των, καὶ τοῦτο συμβαίνει σπανίως εἰς τὸν κύριον ὅστις σέβεται τὴν κατοικίαν τοῦ δούλου προπάντων ὅταν ὁ τελευταῖος οὗτος εἶναι ἀπὸν πρὸς τούτοις ὅταν ὁ μαῦρος ἐξέρχεται λαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ τὸ κλειδίον.

Ὁ φίλος μας Ἑρνέστος, ἐθεώρησεν ἐπὶ μικρὸν τὸν Κροῖσον μὲ εἶδος τι οἴκτου, μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν δὲ ταύτην καθ' ἣν ὁ μαῦρος διετέλει ἀμήχανος,

— Πῶς εὐρίσκεσαι ἐδῶ; τῷ εἶπεν.

— Ἀ! ἀπήντησεν ἐντρομος ὁ Κροῖσος μήπως ἦλθετε νὰ μ' ἀγοράσητε; Ὁ Κύριος Σαμφών θὰ μὲ πωλήσῃ;

— Εὐχαριστῆσαι ὅτι εὖρες ἐπισικὴ κύριον καὶ φοβεῖσαι μήπως περιπέσης εἰς χεῖρας κανενὸς σκληροῦ δεσπότη, δυστυχῇ ἐξόριστε τῆς Ἀφρικῆς.

— Ὡ! μὴ εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ἀνέκραξεν ἀπεγνωσμένως ὁ μαῦρος, ποτὲ εἰς τὴν Ἀφρικὴν!

— Τί ἐννοεῖς; ἐπανέλαβεν ὁ Ἑρνέστος, δὲν ἐπιθυμεῖς νὰ ἐπανίδῃς τὴν πατρίδα σου;

— Ὡ! ἤμην τοσοῦτον δυστυχὴς εἰς τὴν πατρίδα μου! καὶ ἐκεῖ ἤμην δούλος.

— Δούλος ἐχθρικῆς τινος φυλῆς, ἴσως;

— Ὁχι! δούλος τοῦ ἀδελφοῦ μου. Ἡμέραν τινὰ τῷ ἐζήτησα τὸν ἵππον του ἵνα ἀπέλθω εἰς μεμακρυσμένην τινὰ ὁδοπορίαν· καθ' ὁδὸν τὸ ζῶον ἐφόφησε καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχον χρήματα ἵνα τῷ ἀγοράσω ἓν ἄλλον, μ' ἔλαβε δούλον του.

— Πῶς! ὁ ἀδελφός σου; ἠρώτησεν ἐκπληκτος ὁ Ἑρνέστος.

— Εἶχε δίκαιον· ἀπήντησε ξηρῶς ὁ Κροῖτος.

— Καὶ σ' ἐπώλησεν ὁ ἴδιος εἰς τοὺς Εὐρωπαίους!

— Καὶ ἔκαμε καλὰ, ἐπανέλαβεν ὁ Κροῖσος μετ' ἠθους ἀθώας τινός εὐχαριστήσεως, καὶ ἐφοβήθη μὲν πολὺ, διότι μοι ἔλεγον ὅτι οἱ λευκοὶ ἀγοράζουν τοὺς μαύρους ἵνα τοὺς τρώγουν, ὅταν ὁμως ἦλθον ἐδῶ καὶ εἶδον τὴν γῆν αὐτὴν μετὰ τὰ ωραῖα δένδρα τῆς, μετὰ τὰ λαμπρὰ ὀπωρικά τῆς, τὸ δροσερὸν καὶ γλυκὺ ὕδωρ, πάντοτε ἀνθὴ ἀντὶ ψάμμου καὶ ἀέρα δροσερὸν, ὑπῆρξα πολὺ εὐτυχὴς καὶ εἶμαι ἀκόμη. Ὡ, εἰπῆτε μου, μοι ὑπόσχεσθε ὅτι δὲν θὰ μὲ ἀγοράσητε; ὦ! σὰς παρακαλῶ μὴ μ' ἐπαναγάγετε εἰς τὴν Ἀφρικὴν! Διότι, ἡξέυρετε, ἐξηκολούθησεν μετὰ μυστηριώδους ἠθους ὁ Κροῖσος, ἤκουον νὰ λέγουσιν ὅτι κάποιοι λευκοὶ ἀπὸ μακρὰν, πολὺ μακρὰν ἐρχόμενοι, πιάνουν τοὺς δυστυχεῖς δούλους μέσα εἰς τὰ πλοῖα καὶ τοὺς ἐπαναγάγουν εἰς τὴν πατρίδα! ὦ! ἐγὼ δὲν θέλω, δὲν θέλω νὰ ὑπάγω εἰς τὴν πατρίδα μου!

Τὸ ἀπλοϊκόν, παρακλητικόν καὶ ἀπελπιστικόν ὕφος, μεθ' οὗ ὁ Κροῖσος ἐπρόφερε τοὺς τελευταίους τούτους λόγους,

ὁ περὶ τῆς ἐπιστροφῆς ἐν Ἀφρικῇ τρόμος αὐτοῦ, ἐσύγ-
χυσαν τὰς ἰδέας τοῦ Ἑρνέστου περισσότερο, καίτοι πλη-
ροφορηθέντος περὶ τῆς ἀθλίας καταστάσεως ἐν ᾗ διάκειν-
ται οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ἐν τῇ πατρίδι των. Ταῦτα πάντα
ἠδύναντο νὰ καταπαύσῃ καὶ τὸν μᾶλλον ἰσχυρογνώ-
μονα, ἀλλ' ὁ Κλεμανσὼ εὗρε πάλιν μίαν ἀπάντησιν κατὰ
τῆς προφανοῦς ἀληθείας, λέγων καθ' ἑαυτὸν ἐγκαταλείπων
τὴν καλύβην:

« Εἶναι ὁ ἔρωσ τὸν ὅποιον αἰσθάνεται πρὸς τὴν κόρην
ἐκείνην, ὅστις τὸν κάμνει νὰ λησμονήσῃ ὅτι ἡ πατρίς καὶ
ἡ ἐλευθερία εἶναι τὰ πρῶτα ἀγαθὰ τοῦ ἀνθρώπου ».

Ναί, κύριε Ἑρνέστα, ἀλλ' ὅταν ὑπάρχει πατρίς καὶ ἐ-
λευθερία.

Ἡ ἡμέρα προέβαινε, ὁ δὲ Ἑρνέστης φοβούμενος μὴ
ἡ ἐπίσκεψις τοῦ αὐτῆ φανῇ ἀδιάκριτος εἰς τὸν Κ. Σαμ-
ψῶν, ἔσπευσε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ ἴδια πεπεισμένος ὅτι ἀρ-
γώτερον ἤθελεν ἀνακαλύψει ὅπως καὶ κατὰ τὴν πρώτην
ταύτην ἀπόπειραν, τὴν τρομερὰν ἀλήθειαν ὑπὸ τὸν πέπλον
τῆς πλάνης.

Ἀλλ' ἡ προρύλαξις ἦτο ματαία, διότι ὅταν εἰσῆλθεν ἐν
τῇ οἰκίᾳ ἔμαθεν ὅτι ὁ Κύριος Σαμψῶν ἀνεχώρησε μετὰ
τοῦ Κυρίου Βελμὸτ πρὶν αὐτὸς ἐγερθῇ τῆς κλίνης του
ὅτι ἀμφότεροι κατηυθύνθησαν εἰς Γουαδελοῦπαν καὶ ὅτι
ἔμελλον νὰ ἐπιστρέψωσι περὶ τὸ πρόγευμα. Ἐνθυμήθη τό-
τε τὰ περὶ Ἐδουάρδου ὑπὸ τοῦ Κυρίου Σαμψῶν λεχθέντα
τὴν προτεραίαν, καὶ μολοντί ἦτο ἀποφασισμένος νὰ μένῃ
ἀδιάφορος εἰς πάντα τὰ τὸν Ἀγγλον ἀφορῶντα, μολα-
ταῦτα ἠσθάνθη ζωτράν περιέργειαν νὰ μάθῃ ὅποιος ἠδύ-
νατο νὰ ᾔναι ὁ σκοπὸς ταιαύτης πρωϊνῆς ἐκδρομῆς.

Ὁ Κλεμανσὼ δὲν ἤθελε βεβαίως πράξει ἢ εἰπεῖ ποτὲ τί-
ποτε ἵνα εὐχαριστήσῃ τὴν περιέργειάν του, ἀλλ' ἐξ ἄλλου
φαίνεται ὅτι τοσοῦτον ζωτρά ἦτον αὐτῇ, ὥστε εἰσερχόμε-
νος εἰς τὸν θάλαμον του καὶ εὐρίσκων τὸν Ἰωάννην Πλον-
ζέ ἐν αὐτῷ, δὲν ὠργίσθη ποσῶς, ἐλπίζων ὅτι ὁ περιέργος
καὶ φλύαρος Νορμανδὸς του θὰ ἐγνώριζεν καὶ θὰ τῷ ἐδιη-
γεῖτο τὰ αἷτια τῆς ἐξόδου ταύτης τοῦ Κ. Σαμψῶν μετὰ
τοῦ Ἐδουάρδου.

Πραγματικῶς ἐν μέρει προεμάντευσεν ὁ Ἰωάννης εἶχεν
συνομιλήσει, ὁ Ἰωάννης εἶχε πληροφορηθῇ ἀλλὰ δὲν ἐφαί-
νετο προδιατεθειμένος εἰς διήγησιν.

Ὅθεν, ἅμα εἰσῆλθεν ἠρώτησεν αὐτὸν περὶ τῆς ὥ-
ρας καὶ περὶ τινῶν ἄλλων ἀσημάντων πραγμάτων, ἅπερ
ἤσαν, οὕτως εἰπεῖν, εἶδος τι προειδοποιήσεων δι' ὧν ὁ Ἑρνέ-
στης ἐδίδεν εἰς τὸν ὑπῆρέτην του τὴν ἀδειαν νὰ τῷ ὁμιλή-
σῃ ἐλευθέρως. Πλὴν ὁ Ἰωάννης ἀπῆντα λακωνικῶς εἰς
τὸν κύριόν του, χωρὶς νὰ προσθήσῃ λέξιν περιπλέον ἀφ' ὅ,τι
ἀπῆτουν αἱ εἰς τὰς προβαλλομένας αὐτῷ ἐρωτήσεις ἀπαν-
τήσεις του.

Ὁ Ἑρνέστης τὸν ἐθεώρησε μετὰ προσοχῆς, καὶ εἶδεν ὅτι

ὁ Ἰωάννης εἶχεν κατηφές τι καὶ δυσηρεστημένον ἦθος ὅπερ
τῷ ἀπῆρσεν ὀλοτελῶς.

Βεβαίως δὲν ὑπῆρχε πρόφασις ἔριδος εἰς τὸν Ἑρνέστην,
μολαταῦτα ἐκαιροφυλάκει τὸ πρῶτον κίνημα ἢ τὸν πρῶ-
τον κακόνχον λόγον τοῦ Ἰωάννου, ἵνα τὸν ἐπιπλήξῃ καὶ
τοιουτοτρόπως τὸν ἀποσπάσῃ ἐκ τῆς ἀταραξίας του. Λεχ-
θήτω ὅμως πρὸς δικαιολόγησιν τοῦ Ἑρνέστου ὅτι οὗτος ἐ-
γνώριζε πρὸ πολλοῦ τὸν τοῦ Ἰωάννου τρόπον ὅστις τῷ
προήγγελλε πάντοτε κἀνὲν παράπονον· καὶ τῷ ὄντι τοιου-
τοτρόπως πάντοτε οὗτος προέλεγεν εἰς τὸν κύριόν του
ὅτι ἦτο δυσηρεστημένος κατ' αὐτοῦ.

Τέταρτον ὥρας παρήλθεν ἐν τῇ ἀμοιβαίᾳ ταύτῃ σιωπῇ,
ὅτε ὁ Ἑρνέστης παρετήρησεν ἐπὶ τέλους ὅτι ὁ Ἰωάννης δὲν
ἐδίπλωνε μετὰ προσθήκοντος σεβασμοῦ ἔνδυμά τι ἐνδόξου
καταγωγῆς.

— Ἐ, ζῶν! τί κάμνεις αὐτοῦ! τῷ ἐκραζεν αἰφνηδίως·
θὰ μοὶ καταστρέψῃς αὐτὸ τὸ ἔνδυμα· ἢ μήπως νομίζεις ὅτι
εὐρισκόμεθα εἰς Παρισίους διὰ νὰ τὸ ἀντικαταστήσωμεν;

Ὁ Ἰωάννης χωρὶς νὰ στραφῇ πρὸς τὸν κύριόν του, ἀπῆν-
τησε δυσθύμως καὶ ὡς ἂν ἐπρόφερον ἠθικόν τι ἀζίωμα:

— Τὸ ἔνδυμα στολίζει τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ καθὼς
λέγουν, τὸ ἔνδυμα δὲν κάμνει τὸν ἄνθρωπον.

— Ἀναμφιδόλως, ἀπῆντησεν ὁ Ἑρνέστης, δὲν πιστεύω
νὰ ὑπάρχῃ κανεὶς ῥάπτης ὅστις νὰ δύναται νὰ μεταβάλλῃ
εἰς Νάρκισσον ἕνα κούτσουρον ὡς ἐσέ.

— Τουτέστι, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἰωάννης, δὲν εἶμαι ὁ ὡ-
ραιότερος νέος τῆς Νορμανδίας, ἀλλ' ἐπειδὴ ὅλοι οἱ Νορ-
μανδοὶ εἶναι ὡραῖοι, ἔχω καὶ ἐγὼ τὸ μερτικόν μου τὸ ὅ-
ποιον συνηνωμένον μὲ ὀλίγον πνεῦμα, ὀλίγην καλὴν δια-
γωγὴν καὶ ἀδροφροσύνην, μὲ ἐξαρκεῖ.

Βίτα ὁ Ἰωάννης βαθὺν βάλλων στεναγμὸν ὡς ἵνα προε-
τοιμάσῃ τὸ μέγα ἀπόρθεγγμα ὅπερ προὔτιθετο νὰ ἀπαγ-
γείλλῃ, ἐπανέλαβε σείων τὴν κεφαλὴν:

— Δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ ᾔναι κανεὶς ὡραῖος· πρέπει νὰ
ᾔναι φιλόφρων καὶ ἀξιέραστος.

— Καὶ τίς τάχα δὲν εἶναι φιλόφρων καὶ ἀξιέραστος,
κύριε Ἰωάννη;

— Δὲν ὁμιλῶ διὰ κανένα μόνον τὴν γνώμην μου λέγω.

— Καὶ περὶ τίνος ἀντικειμένου;

— Περὶ ἐνός.

— Καὶ ποῖον εἶναι αὐτό;

— Μία ἀνοησία! ἐπειτα, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἰωάννης με-
τὰ θλιβεροῦ σχεδὸν στεναγμοῦ, ὅ,τι ἐγεινῶν, ἐγεινεν· τώ-
ρα πλέον ἔφυγε τὸ πουλί.

Ἡ ἀνάμνησις τῶν πτηνῶν καὶ τοῦ κλωβίου τοῦ Θεο-
δώρου ἦλθεν εἰς τὸν Ἑρνέστην διό,

— Ποῖον εἶναι αὐτὸ τὸ πουλίον ἠρώτησεν;

— Τίποτε, ἀπῆντησε ὁ Ἰωάννης, εἶναι ἕνα συμβεβηκὸς
ἐνός τὸν ὅποιον γνωρίζω.

— Τέλος πάντων, ανέκραζεν ανυπόμονος ὁ Ἑρνέστος, θὰ ἐξηγηθῇς ἢ ὄχι;

— Ἐγὼ δὲν ἔχω τίποτε νὰ ἐξηγήσω εἰς τὸν κύριον, διότι δὲν εἶπα τίποτε νὰ τὸν δυσареστήσω.

— Ἀλλὰ τὰ κατσουφιασμένα καὶ μελαγχολικά μουτρα σου μὲ δυσареστοῦν τὰ μέγιστα.

— Ἐ, κύριέ μου, τί νὰ γείνη! ἐπανέλαβεν μετὰ κλαυθμοῦ ὕφους ὁ Ἰωάννης, ἡ καρδιά μου εἶναι ῥαγισμένη, εἶμαι ἐρωτευμένος.

Ἡ ἐρυθρά ῥίς, τὸ ἐξοιδημένον πρόσωπον, ἡ ἀλουργοδαφής ὄψις τοῦ Ἰωάννου, τοσοῦτον ἀντέφασκον μετὰ τοῦ θρηνώδους ὕφους μεθ' οὗ εἶχε προφέρει τοὺς τελευταίους τούτους λόγους, ὥστε ὁ Κλεμανσὼ καίτοι σφόδρα δύσθυμος δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ γελάσῃ. Πλὴν ὅ,τι δὲν ἠδυνήθησαν ἐπὶ τοῦ Ἰωάννου αἱ διατάγαι καὶ αἱ ἐπιπλήξεις τοῦ κυρίου του, τὸ ἐξετέλεσεν ὁ ἀκατάλληλος οὗτος γέλως ἡ ὀργὴ τοῦ Νορμανδοῦ ἐξερράγη, ἡ μορφὴ του ἔλαβε γελοῖον ἦθος ὠργισμένου πίθηκος καὶ ανέκραζεν:

— Μάλιστα, κύριε, εἶμαι ἐρωτευμένος, καὶ ἐσεῖς μου χαλάτε ταῖς δουλιές μου! διότι παντοῦ τὰ πάντα ὅταν ὁ κύριος ἀρέσῃ εἰς τὴν κυρίαν, ἡ ὑπηρέτρια ἀνήκει κατὰ νόμον εἰς τὸν ὑπηρέτην ἄλλὰ μὲ σὰς δὲν κερδίζει κανεὶς ἄλλο τίποτε παρὰ περιφρονήσεις καὶ ἐμπαιγμοὺς. Ἐὰν ἐβλέπετε μὲ τί τρόπον μὲ ἐδέχθη ἡ Ῥοζὴ πρό μιᾶς ὥρας! Ἐνῶ ἐγὼ τῆς ἔκαμνα μίαν φιλοφρόνησιν, αὐτὴ ἐγύρισε, μὲ εἶδε μὲ ὑπερήφανον βλέμμα καὶ μοῦ εἶπεν τὴν σερεότυπον ἐκείνην ἐντόπιον παρομιάν: Πτωχὲ αὐθέντα, πτωχὲ ὑπνέτα! ἐπειδὴ δὲ ἐγὼ ἐθύμωνα μοῦ ἐδιηγῆθη τὸ συμβεβηκὸς τοῦ πουλιοῦ καὶ τοῦ κλωβιοῦ.

Ὁ Ἑρνέστος ἐπεθύμει τὰ μάλα νὰ ὀργισθῇ, ἀλλ' ἐπεθύμει περισσότερον νὰ διαφωτισθῇ. Ὅθεν ἀνέβαλλεν τὰς ἐπιπλήξεις του μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ὁ Ἰωάννης ἤθελεν εἰπεῖ καὶ ἐξηγήσει τὰ πάντα.

— Ἀλλὰ ποῖον εἶναι αὐτὸ τὸ συμβεβηκὸς τοῦ πουλιοῦ καὶ τοῦ κλωβιοῦ; ἤρώτησεν.

Ὁ Ἰωάννης ἠτένισε τὸν κύριόν του μετ' ἀπορίας, ἀντὶ δὲ ν' ἀπαντήσῃ ὡς ἤλπιζεν ὁ Ἑρνέστος, ἐψιθύρισεν μεταξὺ τῶν ὀδόντων του:

— Δὲν ἐννοεῖ τὸ λάθος του.

— Λοιπὸν, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἑρνέστος, θὰ τελειώσης; σοὶ λέγω ἅπαξ καὶ διὰ παντός ὅτι οἱ τρόποι σου ἀρχίζουν νὰ μὲ ἐνοχλοῦν εἰς τὸ ἔπακρον.

Ὁ Ἰωάννης ἠρυθρίασεν ὑπ' ἀγανακτήσεως καὶ ανέκραζεν μετ' ὀργῆς ἀλλὰ χαμηλῇ τῇ φωνῇ:

— Πῶς, κύριε, ὅταν ἡ Ῥοζὴ ἔλεγεν ἐμπροσθέν σας ὅτι ἡ κυρία τῆς ἐπεθύμει τὸ κλωβίον ἐκεῖνο καὶ τὰ πουλία, δὲν ἠμπορούσατε νὰ τὸ ἀγοράσητε, καὶ ἂν ἐκόστιζε καὶ δέκα λουδοβίκεια; Καλλίτερα ἤθελα πνίξῃ τὸν μαῦρον ἐκεῖνον παρὰ νὰ ἀφήσω νὰ μοῦ φύγῃ ἡ εὐκαιρία νὰ κάμω ἓνα δῶρον εἰς τὴν νέαν.

— Καὶ ἀπὸ πότε, βλάξ, φρονεῖς ὅτι μία νεᾶνις ὡς ἡ θυγάτηρ τοῦ Κ. Σαμφὼν δέχεται τὰ δῶρα ἐνὸς ξένου, ἀπῆντησε μετ' ἀγανακτήσεως ὡσαύτως ὁ Ἑρνέστος.

Πλὴν τὸ ἐπιχείρημα δὲν ἐπέτυχεν ὁ Ἰωάννης ὕψωσε τοὺς ὤμους λαμβάνων δὲ ἐπίσημον καὶ σοβαρὸν ὕφος,

— Μήπως νομίζετε, ἐξηκολούθησεν εἰρωνικῶς μειδιῶν, ὅτι σὰς λέγω νὰ ὑπάγητε νὰ δώσητε ὁ ἴδιος τὸ κλωβίον ὡς νὰ ἦσθε κανεὶς βασκὸς τῆς Χάβρης; Ὅχι, κύριε, ὄχι! αὐτὰ τὰ πράγματα γίνονται μὲ τρόπον παραδείγματος χάριν, ἔχουν ἓναν ἐπιτήδειον ὑπηρέτην, ὁ ὁποῖος ὑπάγει τὴν νύκτα καὶ κρεμᾷ τὸ κλωβίον εἰς τὸ παράθυρον τῆς νέας ἐν ᾧ αὐτὴ κοιμᾶται, τὸ πρῶν δὲ ὅταν ἐξυπνᾷ καὶ βλέπει τὸ κλωβίον ἀνακράζει μὲ χαράν: "Α! θεέ μου! ποῖος μοι τὸ ἔδωκεν αὐτό; τί ὠραῖον ὅπου εἶναι!" Τὸ διηγεῖται εἰς ὅλον τὸν κόσμον νομίζει πρῶτον ὅτι εἶναι ὁ Ἀγγλος διότι ἔχει μίαν ἰδέαν ἐπὶ τοῦ Ἀγγλου πλὴν σιωπῇ! δὲν εἶναι ὁ Ἀγγλος διότι ὁ ἴδιος θὰ ἀναγκασθῇ νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι δὲν εἶναι αὐτός ποῖος εἶναι λοιπὸν; Εἶναι ὁ Γάλλος... καὶ τότε τὴν παθαίνει ὁ Ἀγγλος... Πλὴν τώρα, ἀντὶ ὅλων αὐτῶν θὰ ἰδοῦμεν τὸν Ἀγγλον νὰ ἐπιστρέψῃ μετὰ μίαν ὥραν φέρον ὠραῖον τινα μικρὸν ἵππον (poney) τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀφήσει εἰς Γουαδελοῦπαν ἵνα ἀναπαυθῇ ἀπὸ τὰ κακοπαθήματα τοῦ ταξειδιοῦ καὶ τὸν ὁποῖον θὰ προσφέρῃ δῶρον εἰς τὴν κυρίαν Κλάραν.

— Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐξῆλθεν μετὰ τοῦ Κυρίου Σαμφὼν;

— Ἀμὲ διὰ τί ἄλλο; ἀπῆντησεν ὡς θριαμβεύων ὁ Ἰωάννης.

Ἡ ἰδέα ὅτι ὁ Κύριος Σαμφὼν ἐγνώριζε καὶ ἐσυγχώρει τὰς φιλοφρονήσεις καὶ τὰς προσφοράς ταύτας τοῦ Κ. Βελμὸτ πρὸς τὴν θυγατέρα του, κατέστησεν τὸν Ἑρνέστην σκεπτικώτερον, διὸ ἐξηκολούθησεν ὡσεὶ καθ' ἑαυτὸν ὁμιλῶν:

— Εἶναι ἀδύνατον.

— Εἶναι τόσον δυνατὸν, ἐπανέλαβεν ὁ Ἰωάννης θεωρῶν διὰ μέσου τοῦ κηφασματοῦ, ὥστε ἰδοὺ ἐρχονται καὶ φέρουν καὶ τὸν μικρὸν ἵππον.

Ὁ Ἑρνέστος ἐστράφη ἀκουσίως καὶ εἶδεν εἰς τινα ἀποστασιν τὸν Κ. Σαμφὼν καὶ τὸν Κ. Βελμὸτ ἐρχομένους ἐφίππους καὶ ἀκολουθουμένους ὑφ' ἐνὸς δούλου κρατοῦντος μικρὸν τινα καὶ ὠραῖον ἵππον.

Ἐὰν ὁ Ἰωάννης δὲν ἔδιδεν ὅλην τὴν προσοχὴν του εἰς τὸν ὠραῖον ἵππον, ἤθελε παρατηρήσει ὅτι ὁ Ἑρνέστος ἐποιήσατο ἀκουσίως κίνημά τι ἀγανακτήσεως καὶ τοῦτο ὁ Πλονζὲ ἤθελε ἐκλάβει ὡς καλὸν αἰωνόν, ἀλλ' ὁ δυστυχὴς ὑπηρέτης ὑπέστη ἐξ ἐναντίας τὴν ἀντίκρουσιν τοῦ κινήματος τούτου διότι ὁ Ἑρνέστος στραφεὶς πρὸς αὐτόν,

— Ἀκουσον, κύριε Ἰωάννη, τῷ εἶπεν, πιστεύω μὲν ὅτι ὁ ἥλιος τοῦ τόπου τούτου σοὶ προσέβαλλεν τὴν κεφαλὴν καὶ σὲ κατέστησεν μᾶλλον ἡλίθιον παρὰ πότε, ἀλλὰ σὲ προειδοποιῶ ὅτι ἐὰν τοῦ λοιποῦ ἀναμείξης τὸ ὄνομά μου

ἡ τοῦ Κυρίου Σαμφίων καὶ τῆς θυγατρὸς του, εἰς τὰς μετὰ τῶν ὑπηρετῶν τῆς οἰκίας συνδιαλέξεις σου δύνασαι νὰ ζητήσης ἄλλον κύριον.

Ὁ Ἰωάννης ἠτένισε λυπηρῶς τὸν κύριόν του καὶ ἀπάντησε χαμηλῇ τῇ φωνῇ:

— Τότε αὐθέντα θέλω ἐτοιμάσει αὖριον τὰ πράγματά μου, διότι ἡμπορῶ νὰ μὴν ὁμιλῶ δι' ἐσᾶς ἀλλὰ δὲν ἡμπορῶ νὰ ἀκούω νὰ σᾶς περιγελοῦν, χωρὶς νὰ δίδω ἀπάντησιν.

— Καὶ ποῖος τολμᾷ νὰ περιγελάσῃ; ἀνέκραξε κάτωχρος ὑπ' ὀργῆς ὁ Κλεμανσῶ.

— Ἐκεῖνοι οἵτινες μοῦ λέγουν: πτωχὲ αὐθέντα! πτωχὲ ὑπηρετά!

Ὁ Κλεμανσῶ ἠσθάνθη τόσῃ ὀργῇ ὅσῃν καὶ ταπεινῶσιν ἐκ τῆς ἀγγελίας ταύτης, ἀλλὰ μὴ θέλων νὰ δείξῃ εἰς τὸν Ἰωάννην ὅτι αἱ συνδιαλέξεις τῶν ὑπηρετῶν ἠδύναντο νὰ τὸν ἐπιρεάσωσιν, ἀπάντησε μετὰ κακῶς προσποιημένης ἀταραξίας:

— Δοιπὸν, κύριε Ἰωάννη, δύνασθε νὰ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κ. Βελμότ, καὶ τότε δὲν θέλετε ἀκούει πλέον τὰς ταπεινωτικὰς ταύτας συγκρίσεις.

— Ἐγὼ, αὐθέντα, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐνὸς Ἀγγλοῦ; ἀνέκραξε μετ' ἀγανακτήσεως ὁ Ἰωάννης, ὅχι, ὅχι, αὐθέντα! ἔχω ἀκόμη μερικὰ σολδία εἰς τὴν τζέπη μου, τὰ ὅποια μὲ φθάνουν νὰ πληρώσω τὸν ναῦλον μου διὰ Γαλλίαν ὅταν φανῇ κανὲν πλοῖον ὑπὲρ τῆς ναύτης καὶ δὲν ἐξέχασα τὴν τέχνην ἔπειτα τὸ κάτω κάτω, ἔχω χέρια καὶ παντοῦ ὑπάρχει ἐργασία καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχε καὶ ἐργασία ἤθελα προτιμήσει καλλίτερα νὰ ζητῶ ἐλεημοσύνην ἀπὸ τοὺς μαύρους παρὰ νὰ ὑπηρετήσω ἕναν Ἀγγλον. πλὴν μὴ σᾶς μέλλῃ! δὲν θ' ἀπλώσω τὸ χέρι εἰς κανένα εἶμαι Νορμανδὸς, καὶ δὲν θέλω αὖριον νὰ εἰποῦν εἰς τὴν πατρίδα, ὅτι οἱ Νορμανδοὶ, εἶναι ζητιᾶνοι.

Καὶ ὁ Ἰωάννης περιστρέψας σπασμωδικῶς τὴν ψήκτραν ἐπὶ τοῦ πύλου τοῦ κυρίου του, κατηυθύνθη μὲ κεκυφίαν τὴν κεφαλὴν, καὶ δακρυρρέοντας ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν θύραν.

— Ποῦ ὑπάγεις, Ἰωάννη; τῷ εἶπεν ὁ Ἐρνέστος.

Ὁ Ἰωάννης ἤγειρε τὴν κεφαλὴν, ἠτένισε τὸν κύριόν του, ὅστις τείνας πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα,

— Ὁρῶ, Ἰωάννη, τῷ εἶπεν.

Ὁ Ἰωάννης ἐπλησίασεν, ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ κυρίου του, ἀπομάσσων δὲ τινὰ δάκρυα,

— Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ποῦ μοῦ εἶπετε, ἐξηκολούθησεν μετὰ διακεκομμένης φωνῆς, ἡμπορεῖτε νὰ μοῦ εἰπῇτε ὅτι θέλετε!... ξυλίστατε με, λακτίσατε με... ὀνομάσατέ με ἡλίθιον, ζῶν... ἀποθνήσκω εἰς τοὺς πόδας σας... βλέπετε αὐθέντα... εἴμεθα καὶ οἱ δύο Νορμανδοὶ!... καὶ... ἀλλὰ φθάνει σᾶς ζητῶ συγγνώμην... θὰ κάμω ὅτι μὲ προστάξετε.

Μετὰ τὰ συμβάντα ὁ Ἐρνέστος δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπανα-

λάβῃ ἐκ νέου τὰς πρὸς τὸν Ἰωάννην αὐστηρὰς ἐπιπλήξεις του, εἶπε δὲ μόνον πρὸς αὐτόν:

— Πρόσεχε αὐτὴν τὴν Ῥοζή διότι αὐταὶ αἱ καρδαὶ εἰσὶν διεστραμμέναι.

— Δὲν λέγω ὅχι! ἀπάντησεν ὁ Ἰωάννης: θὰ πῆτε πῶς καὶ τὰ δικά μας τὰ κορίτσια κάνουν τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ χάνει; ἀλλὰ σ' ἐμένα δὲν περνοῦν τὰ δικά τους; ἐμένα τὰ εὐμορφα μμάτια μόνον μὲ θανατώνουν... καὶ αὐτὴ ἡ Ῥοζή σοῦ ἔχει κάτι μμάτια!... ποῦ ὅταν σὲ κυττάζῃ πρέπει νὰ ἔχῃς σιδερένια καρδιά διὰ νὰ μὴν τῆς εἰπῇς ἔλα φίλησέ με νὰ σὲ πάρω.

Ὁ Ἐρνέστος συμφιλωθεὶς καὶ ἐξοικειωθεὶς μετὰ τοῦ ὑπέρτου του, ἤρχισε νὰ τῷ προβάλλῃ διαφόρους ἐρωτήσεις.

— Ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ Κύριος Ὄβεν; τῷ εἶπεν.

— Εἶναι ὁ λεγόμενος διευθυντής.

— Τὸ εἰδεύρω ἀλλὰ τί λέγουν περὶ αὐτοῦ;

Ὁ Ἰωάννης ἐράνη πρὸς στιγμὴν ἀμήχανος ἐπὶ τέλους δὲ ἀπάντησεν:

— Ὁμιλήσατέ του αὐθέντα, διότι θαρρῶ πῶς ἔχει κάτι τι νὰ σᾶς εἰπῇ.

— Εἰς ἐμέ;

— Μάλιστα εἰς ὑμᾶς.

Ὁ Ἐρνέστος ἐνθουσιῶν τὸν τρόπον δι' οὗ ὁ Κύριος Ὄβεν τὸν ἐπλησίασε τὴν πρωΐαν,

— Θὰ ἀρχίσῃς πάλιν τοὺς μυστηριώδεις τρόπους σου; εἶπεν εἰς τὸν Ἰωάννην.

— Αὐθέντα, ἀπάντησεν οὗτος, δὲν ἡμπορῶ ν' ἀθετήσω τὸν ὅρκον μου... ὑπεσχέθην... καὶ... πλὴν ὁμιλήσατε εἰς τὸν Κύριον Ὄβεν, καὶ θὰ ἰδῇτε.

Τελειώσας δὲ τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἰωάννης, ἐγκατέλειψε τὸν θάλαμον κρίνων φρονίμως ὅτι ἡ φιλονικία ἠδύνετο ν' ἀρχίσῃ ἐκ νέου.

Ὅταν ὁ Ἐρνέστος κυτέβῃ, ἡ Κλάρα διετελεῖ ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ μικροῦ ἱπποῦ τῆς ἐνθουσιασμῶ, ὁδηγοῦσα ἅπαντας εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας ἵνα τὸν θαυμάσωσι μετὰ παιδικῆς δὲ οἰκειότητος ἐθασάνιζε πρὸ πάντων τὴν Κυρίαν Δὲ Καμπᾶς ἵνα τῇ ἀποσπάσῃ ἐνθουσιῶδες τι ἐγκώμιον ἀλλ' αὕτη ἀπῆντα ψυχρῶς:

— Εἶναι ὥραϊος! ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἤθελον ἱππεύσει φαίνεται νὰ ἔχῃ ἐλαττώματα.

Ὁ Ἐρνέστος ἐφθανε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ἡ δὲ Κλάρα βαρυθυμοῦσα ἐκ τῶν ἀπαντήσεω τῆς κυρίας Δὲ Καμπᾶς, ἐστράφη πρὸς αὐτὸν ὡς ἂν τὸν ἐγνώριζε πρὸ πολλοῦ, καὶ τῷ εἶπεν μετ' ἀθωοτάτης εἰλικρινείας:

— Ἀ, κύριε Κλεμανσῶ, ἔλατε παρακαλῶ ἐδῶ! δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ ἵππος μου εἶναι ὥραϊος καὶ ὅτι δὲν ἔχει ἐλαττώματα, ὡς λέγει ἡ κυρία Δὲ Καμπᾶς;

Ὁ Κλεμανσῶ ἀναγκασόμενος νὰ ἐπιφέρῃ γνώμην ἐφ' ἐνός δώρου τοῦ ἀντιζήλου του δὲν ἠθέλησε νὰ δείξῃ φθό-

νον, ὅθεν ἀπήντησεν ὅπως ἐπεθύμει ἡ Κλάρα, δηλαδή εὐρίσκων λαμπρότατον τὸν ἵππον.

Ἡ Κυρία Δὲ Καμπᾶς τὸν ἠτένισε μετὰ τοῦ φλογεροῦ ἐκείνου ὄμματος ὅπερ προσέβαλλεν, οὕτως εἰπεῖν, τὰ πρόσωπα ἐρ' ἂ προσηλοῦτο, χωρὶς δὲ ν' ἀπαντήσῃ ἐστράφη πρὸς τὸν κύριον Βελμότ ὅστις τῇ εἶπεν:

— Ἐκλαμβάνετε ὡς ἐλαττώματα τὴν ζωηρότητα καὶ τὴν ζώμην!

Ὁ Ἐρνέστος ἐπείσθη τοῦ λοιποῦ ὅτι μυστικόν τι ὑπῆρχε μετὰ τοῦ Ἐδουάρδου καὶ τῆς κυρίας Δὲ Καμπᾶς, καὶ ἀπεφάσισεν, εὐκαιρίας δοθείσης, νὰ σχετισθῇ σενώτερον τὴν τελευταίαν ταύτην.

Πλὴν, παράδοξός τις κωμωδία ἐπαίξετο μετὰ τῶν ὄλων αὐτῶν τῶν προσώπων. Ἡ κυρία Δὲ Καμπᾶς δὲν ἐγκατέλειπε ποτὲ τὴν Κλάραν παρὰ τῇ ὁποῖα ὁ Ἐδουάρδος εὐρίσκετο διηνεκῶς ἀνχιμφιδόλως ἡ κυρία Δὲ Καμπᾶς ἐτίθετο ὡς πρόσκομμα μετὰ τῶν δύο νέων· πλὴν διατί ἐποίει τοῦτο; πρὸς ἴδιον αὐτῆς συμφέρον ἢ πρὸς συμφέρον τῆς Κλάρας; Ἰδοὺ ὅτι ἠγνῶει ὁ Ἐρνέστος καὶ ὅπερ τὰ μέγιστα τὸν ἀπασχολεῖ. Ἐν τούτοις, ἐξηκολούθησε τὴν πρὸς τὴν Κλάραν ἀδιαφορίαν του.

Προταθέντος αὐτῷ νὰ παίξῃ ἓνα γῦρον Βιστ (α), ἐδέχθη προθύμως, καθ' ὅλον δὲ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας προσεπάθησε νὰ μὴν ἀποτανηθῇ οὐδὲ πρὸς τὴν Κλάραν οὐδὲ πρὸς τὸν κύριον Βελμότ, ὡς ἐὰν τὰ δύο ταῦτα πρόσωπα νὰ μὴ ᾔσαν παρόντα.

Πλὴν ἡ ἀπάθεια αὕτη, ἄτεχνος καὶ βεβιασμένη ἠγνοήθη παρὰ τῆς κυρίας Δὲ Καμπᾶς πρὸς τὴν ὁ Ἐρνέστος ἐπάσχθηκε παντὶ σθένει νὰ δειχθῇ, ἴσως ἀντὶ τῆς πρὸς τὴν Κλάραν ἀδιαφορίας του, ὅσον ἔνεστι φιλοφρονητικός καὶ χαρίεις. Πλὴν αὕτη, ἅμα ἰδοῦσα τοῦτο περιωρίσθη ἐν ἄκρᾳ ψυχρότητι πρὸς τὸν Ἐρνέστην πρὸς τὸν ὁποῖον μόλις καὶ μετὰ βίας ἀπῆντα.

Ὁ Κλεμανσὼ βαρυθυμὼν διότι ἡ Κυρία Δὲ Καμπᾶς δὲν τὸν συνέδραμεν εἰς τὰς μικράς του ἐκδικήσεις, ἐσκυθρώπασεν, ἐνῶ δὲ οἱ ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐσχεδιάζον ἐκδρομὴν τινα εἰς τὰ πέριξ καὶ ὁ Ἐδουάρδος ἐνθουσία ὑπὲρ τῆς ιδέας ταύτης, ὁ Ἐρνέστος ἐγκατέλειψε τὴν αἰθούσαν δεχθεὶς πρῶτον ψυχρῶς τὴν περὶ τῆς ἐκδρομῆς ταύτης πρότασιν.

Ἡ ἐσπερα ἦτο προχωρημένη ὁ δὲ Ἐρνέστος προσέβαινε ῥεμβάζων, ὅτε ἔχος μονότονος τυμπάνου καὶ αὐλοῦ τὸν ἀπέσπασε τῶν ῥεμβασμῶν του.

Κατευθυνθεὶς πρὸς τὸ μέρος ἐνθ' ἠκούετο ἡ μονότονος αὕτη μουσικὴ, ἔφθασεν εἰς μικράν τινα πλατεῖαν κεκλιμένην ἀπέναντι τῆς μεγαλητέρας καλύβης ἐνθα οἱ μαῦροι ἐτέλουν χορόν. Ὁ Ἐρνέστος ἐσταμάτησε ἵνα μὴ εἰσέλθῃ εὐ-

θὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ, πλὴν μετ' οὐ πολὺ ἡ προσοχή του ἅπασα προσηλώθη ἐπὶ τοῦ χοροῦ ἐκείνου.

Κατὰ πρῶτον αἱ κομφαὶ στολαὶ τῶν μαύρων ἡ ἐπιμελημένη αὐτῶν ἐνδυμασία, ὁ σοβαρὸς καὶ ὑπερήφανος αὐτῶν χορὸς, ἐφάνησαν γελοῖα ὄντως εἰς τὸν Ἐρνέστην καὶ ὥσει πιθηκισμοὶ καὶ ἀπομιμήσεις τῶν κυρίων τῶν· πλὴν μετ' οὐ πολὺ, καθ' ὅσον ἡ μουσικὴ καθίστατο ζωηρότερα, ἡ σοβαρότης αὕτη ἐξέλειπεν, ὁ χορὸς κατέστη παιδρότερος, αἱ χεῖρες, τὰ ὄμματα, αἱ κινήσεις, ἐξήφθησαν, ὀξείαι κραυγαὶ ἀγρίας χαρᾶς συντηνώθησαν μετὰ τοῦ μονοτόνου ἤχου τοῦ τυμπάνου, πηδήματα, χειρονομίαι, σπασμώδεις κινήσεις διεδέχθησαν τὰ προσποιητὰ βήματα, εἶτα δὲ γενικῇ, οὕτως εἰπεῖν, συμπλοκῇ ἔλαβε χώραν, ἀσθμαίνουσα, φρενητιῶσα, διὰ μέσου τῆς ὁποίας ἐξήστραπτον ὀφθαλμοὶ ὑφ' ὄλων τῶν παύων βεβακχευμένοι.

Ὁ Ἐρνέστος ἠκολούθει διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν ὡραίαν Σαδίναν, ἥτις ὅτε μὲν μετὰ τοῦ Θεοδώρου ὅτε δὲ μετὰ τοῦ Κροῖσου ἐχάρειεν. Ὁ Ἐρνέστος ἐγνώριζεν τοὺς ἀκκισμοὺς τῶν γυναικῶν τοῦ κόσμου, δὲν ἠγνῶει ὡσαύτως τοὺς προκλητικoὺς τρόπους τῶν ἀπωλολώτων γυναικῶν τῆς Εὐρώπης, εἶχε περιγηθῇ καὶ εἶχεν ἰδῆ τὰς ζωγράφους ἐκείνας ταρναντέλλας τῆς Ἰταλίας, τοὺς ἡδυπαθεῖς χοροὺς τῆς Ἰσπανίας, ἀλλ' οὐδὲν ἡδύνατο ποτὲ νὰ τῷ δώσῃ ιδέαν περὶ τῆς λάγνου ἐκείνης παραφορᾶς τῆς κρεολοῦ τῆς ὑπὸ τοῦ χοροῦ ἐξαπτομένης. Τὰ ἡμίσεστα ἐκεῖνα ὄμματα, τὸ συνεχὲς ἐκεῖνο ῥίγος τοῦ σώματος, οἱ ἀλλεπάλληλοι στεναγμοί, αἱ ὑπόκωφοι κραυγαὶ, ἡ νωχέλεια τοῦ σώματος ὅπερ ἐφαίνετο περὶ τυλισσόμενον ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ χορευτοῦ ταῦτα πάντα ἐξέπληττον τὸν Ἐρνέστην, ὅστις ἔμενεν ἐννεός, ὅτε φωνὴ φαιδρὰ τῷ εἶπεν εἰς τὸ οὐς:

— Χμ! μοιάζει μὲ τοὺς χοροὺς τῶν Παρισίων μας;

Ὁ Ἐρνέστος ἐστράφη καὶ εἶδε τὴν Ἰωάννην δίδοντα τὸν βραχίονα εἰς τὴν Ροζὴν μετὰ τοιοῦτου ὑπερηφάνου ἥθους καὶ τοιαύτης εὐχαριστήσεως, ὥστε δὲν ἔβλεπεν ὅτι καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα ἡ νεᾶνις ἐποίει νεύματα συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Τζῶν ὅστις ἐμόρφαζεν εἰρωνικῶς.

— Πῶς εἴσθε ἐδῶ; ἠρώτησεν ὁ Ἐρνέστος.

— Ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ σπῆτι ἀναχωροῦν ὡς φαίνεται αὐριον ὅλοι πρὶν ξημερώσῃ, διὰ τοῦτο ὅλοι ἀπεσύρθησαν νωρίς.

— Καλὰ, ἀπῆντησεν ὁ Ἐρνέστος, ἐπειδὴ θὰ ὑπάγω καὶ ἐγὼ αὐριον μετ' αὐτῶν καὶ θέλω νὰ ἔλθῃς μαζί μου, διὰ τοῦτο κάμνεις καλὰ νὰ ὑπάγῃς νὰ ἡσυχάσῃς ὡσαύτως.

— Αὐτὸ ἴσα ἴσα ἠθέλαμεν νὰ κάμωμεν καὶ ἡμεῖς, ὑπέλαβεν ὁ Ἰωάννης μετ' ὑπεροπτικοῦ ὕφους καὶ ῥίπτων λοξὸν βλέμμα πρὸς τὴν Ροζήν.

Ὁ Ἐρνέστος δὲν ἠθέλησε νὰ ἐννοήσῃ τὴν κατακτητικὴν εὐγλωττίαν αὐτοῦ τοῦ βλέμματος, διότι ὁ ἴδιος εἶχεν αἰ-

(α) (Wist) εἶδος παιγνιαχάρτου.